

Siniša Vuković
Split

DVĀ SĀLMA, NĀJKRĀĆI I NĀJDŪŽJI

*(Prijevod dvaju psalama s latinske Vulgate
na idiom čakavskog jezika bračkih Selaca)*

Nakon što sam za lanjski dvobroj časopisa *Čakavska rič* bio priredio *Sèdan sālām ol pokòre*, ciklus od sedam pokorničkih psalama – čija je tematska cjelovitost bila potvrđena u nizu crkvenih i glagoljaških i latinaških molitvenika, brevijara i oficija – ovaj put donosim najkraći i najduži psalam iz biblijskog *Psaltira*. Sve jezične odlike, kao i moje prevoditeljske motivacije, identične su onima opisanim u uvodniku spomenutoga lanjskog priloga, pa ih ovaj put ne treba iznovice ni prenositi ni reinterpretirati.

Iz opće psaltiristike znamo kako hermeneutička biblistika svih 150 psalama dijeli na tri velike skupine: himni ili hvalospjevi, prozbeni psalmi ili tužbalice i psalmi zahvalnice. U svojevrsnoj tehničkoj nazovi egzegezi psalmi imaju još i pododjel podjele na tzv. alfabetičnost. Taj stratum čini niz psalama – nesvodivih na tematsku, tipsku ili ritmičku istost – kojima je osnovna karakteristika započinjanje svakog stiha slovima iz hebrejskog alfabeta. Budući da su se psalmi pjevali u raznim pobožnim slavljinama, starijim od mise i liturgije kakve danas baštinimo, eda bi se lakše pamtili pisali su se po alfabetskoj mustri koja je zadavala ritam redajući početke svakog versa od prvog slova (alef) do zadnjeg, ukupno 22 slova u hebrejskom »alefbetu« (tau).

Takvih je psalama u *Psaltiru* ukupno 9, i to redom: psalam 9, 10 (9), 25 (24), 34 (33), 37 (36), 111 (110), 112 (111), 119 (118) i 145 (144). A, tog je tipa, evo, ujedno i najduži psalam od svih: Psalam 119 (118). Tradicionalna

numeracija psalama vrši se tako da se prvo navodi broj iz hebrejske *Biblije*, dok se u zagradama navodi broj pod kojim je on preveden i donesen u latinskoj *Vulgati*. Do raskoraka je došlo iz razloga što su neki psalmi (u latinskoj transkripciji) podijeljeni na dva, a neki su spojeni u jedan. Ali, prvih nekoliko psalama su identični (od 1 do 9), kao i zadnja tri (od 148 do 150).

Psalmus 117 (116)

¹Alleluja.

Laudate Dominum, omnes gentes;
laudate eum, omnes populi.

²Quoniam confirmata est super nos
misericordia ejus,
et veritas Domini manet in
aeternum.

Salam 117 (116)

¹Alelùja.

Fálte Gospodārà, svì pùci;
fálte njèga, svì nāròdi.

²Jerbo je posvidočena nada nàmin
samaritànščina njegòva,
i pràvo ol Gospodārà ostàje
zànavìk.

Psalmus 119 (118)

¹Alleluja.

ALEPH

Beati immaculati in via,
qui ambulant in lege Domini.

²Beati qui scrutantur testimonia
ejus;

in toto corde exquirunt eum.

³Non enim qui operantur
iniquitatem
in viis ejus ambulaverunt.

Salam 119 (118)

¹Alelùja.

ALEF

Blàgo ga se nemaćàniman na pùtù,
kì grèdù po règulàn ol Gospodārà.

²Blàgo ga se nìman čà išćedu
teštimonijàncu njegòvu;
i čà su cìlìn sřcon išćedu njèga.

³Jerbo nīsù nì kì činìdù nepošćènje
po progadūrìman njegòvìman
hodìli.

⁴Tu mandasti mandata tua
custodiri nimis.
⁵Utinam dirigantur viae meae
ad custodiendas justificationes tuas!
⁶Tunc non confundar,
cum perspexero in omnibus
mandatis tuis.
⁷Confitebor tibi in directione cordis,
in eo quod didici judicia justitiae
 tuae.
⁸Justificationes tuas custodiam;
non me derelinquas usquequaque.

BETH

⁹In quo corrigit adolescentior viam
suam?
In custodiendo sermones tuos.
¹⁰In toto corde meo exquisivi te;
ne repellas me a mandatis tuis.
¹¹In corde meo abscondi eloquia tua,
ut non peccem tibi.
¹²Benedictus es, Domine;
doce me justificationes tuas.
¹³In labiis meis pronuntiavi
omnia judicia oris tui.
¹⁴In via testimoniorum tuorum
delectatus sum,
sicut in omnibus divitiis.
¹⁵In mandatis tuis exercebor,
et considerabo vias tuas.
¹⁶In justificationibus tuis meditabor,
non obliviscar sermones tuos.

⁴Ti si dá befêl da se zàpovídi tvoje
čúvādu velè.
⁵È da bidu pūfi moji bìli uprāvjeni
za čúvānje pošćenja tvojeĝa!
⁶Ondac se nēcù zarūžit,
kal se odrebātīn u svīman befêliman
tvojīman.
⁷Ispovídāt ću tēbe u uprāvĵānjiman
òl srca,
u nēn ča sān adukā arbitrānje ol
poščćenja tvojeĝa.
⁸Pošćenja tvoĵā čúvāt ću;
nemòj me obandunāt nīkadāre.

BET

⁹U čēn mòge momčūĵāk poboĵšāt
progadūr svòj?
U čúvānju šermūnīh tvoĵīh.
¹⁰U cīlēn sřcu mojēmu išcā san tēbe;
ne olbāc me ol befêlīh tvoĵīh.
¹¹U sřcu mojēmu pritajā san
besīdēnja tvoĵā, da ne bì sagrīši tēbi.
¹²Blagoslòvjēn si, Gòspodāru;
adukāj me obo pošćenju tvoĵēmu.
¹³Su pēšnĵān mojīman navīstī san
dòjedān arbitrācijūn ol jūst tvoĵīh.
¹⁴Na pūtū ol tešimonijānce tvoĵē
naslādī san se,
kakogòd i u svōn obilānci.
¹⁵U befêliman tvoĵīman divertīt ću se,
i košiderāt ću obo progadūrīman
tvojīman.
¹⁶Obo pošćenĵiman tvoĵīman pensāt
ću, i nēcù zaudòbīt šermūnē tvoĵē.

GHIMEL

¹⁷Retribue servo tuo, vivifica me,
et custodiam sermones tuos.
¹⁸Revela oculos meos,
et considerabo mirabilia de lege tua.
¹⁹Incola ego sum in terra:
non abscondas a me mandata tua.
²⁰Concupivit anima mea desiderare
justificationes tuas in omni tempore.
²¹Increpasti superbos;
maledicti qui declinant a mandatis
tuis.
²²Aufer a me opprobrium et
contemptum,
quia testimonia tua exquisivi.
²³Etenim sederunt principes, et
adversum me loquebantur;
servus autem tuus exercebatur in
justificationibus tuis.
²⁴Nam et testimonia tua meditatio
mea est;
et consilium meum justificationes
tuae.

DALETH

²⁵Adhaesit pavimento anima mea;
vivifica me secundum verbum
tuum.
²⁶Vias meas enuntiavi, et exaudisti
me;
doce me justificationes tuas.
²⁷Viam justificationum tuarum
instrue me,
et exercebor in mirabilibus tuis.

GIMEL

¹⁷Olvrät šêrvi tvojên, olživ mène,
i čüvât ću govorenja tvojà.
¹⁸Otvòr jòći mojè,
i košiderät ću mirákule iž règule
tvojè.
¹⁹Živüci já san na zemji:
nemòj pritajät ol mène befèle tvojà.
²⁰U ingordji je ànim mõj zaželi
pošćenja tvojà u svàka dòba.
²¹Pokārà si nê šupêrbe;
pròklèti su kî se reteràjedu ol
befèlih tvojih.
²²Odnès ol mène rügò i òzüb,
jerbo san iščà teštimonijànce tvojà.
²³Perfin su sedili glavārì, i kontra
mène parlàli su;
a sâm šêrva tvòj divertì se je u
pošćenju tvojàmu.
²⁴Jerbo i teštimonijànce tvojà
pensìrì mojì jesù;
i svitovànje mojè ol pošćenja su
tvojèga.

DALET

²⁵Prilìpì se je obo klèh ànim mõj;
olživ me naprama besìdi tvojàn.
²⁶Progadùrè mojè obznànì san, i
udovojì si mènì;
adukàj me obo pošćenju tvojàmu.
²⁷Obo progadùrìman ol pošćenja
tvojèga adukàj mène,
i divertìt ću se u miràkulìman
tvojàman.

²⁸Dormitavit anima mea prae taedio;
confirma me in verbis tuis.

²⁹Viam iniquitatis amove a me,
et de lege tua miserere mei.

³⁰Viam veritatis elegi;
judicia tua non sum oblitus.

³¹Adhaesi testimoniis tuis, Domine;
noli me confundere.

³²Viam mandatorum tuorum cucurri,
cum dilatasti cor meum.

HE

³³Legem pone mihi, Domine, viam
justificationum tuarum,
et exquiram eam semper.

³⁴Da mihi intellectum, et scrutabor
legem tuam,
et custodiam illam in toto corde
meo.

³⁵Deduc me in semitam
mandatorum tuorum,
quia ipsam volui.

³⁶Inclina cor meum in testimonia
tua,
et non in avaritiam.

³⁷Averte oculos meos, ne videant
vanitatem;
in via tua vivifica me.

³⁸Statue servo tuo eloquium tuum
in timore tuo.

³⁹Amputa opprobrium meum quod
suspiciatus sum,
quia judicia tua jucunda.

⁴⁰Ecce concupivi mandata tua;
in aequitate tua vivifica me.

²⁸Zadrīmjá je ànim mōj ol faštídija.
posvidòč me u besìdàn tvojmàn.

²⁹Progadūr ol nepoščēnja reterâj ol
mēne, i iž rēgule tvoje pomilūj mēne.

³⁰Progadūr ol pràva pròbrā san;
arbitracijūnē tvoje nīsàn zaudòbi.

³¹Prilìpì san se obo teštimonijāncu
tvojū, Gòspodāru; nemòj me zarūžit.

³²Progadūròn ol befèlìh tvojih tèkā
san, kal si raskrìli srce mojè.

HE

³³Rēgulu mētni mēni, Gòspodāru,
progadūrè ol poščēnja tvojeĝa,
i išcāt ću je vāvìk.

³⁴Dāj mēni rāzuma, i privrčāt ću
rēgulu tvoju,
i ćuvāt ću ga u cìlèn srću mojēmu.

³⁵Odvèd me na kolník ol befèla
tvojeĝa,
jerbo san ga sām tí.

³⁶Prìgnì srce mojè ki teštimonijānci
tvojòn,
a nē ki ingordlji.

³⁷Obrnì jòci mojè, da ne vīdidu
praznoću;
u progadūrū tvojeĝemu olživ mēne.

³⁸Mētnū si besìdēnje tvoje
u p̃pi tvojòn.

³⁹Odrìž rūgò mojè u kò san šušpetā,
jerbo su arbitracijūnì tvoji
razvesèljeni.

⁴⁰Èvoga, hūpì san befèle tvoje;
u pravici tvojòn olživ mēne.

VAU

⁴¹Et veniat super me misericordia tua, Domine;
salutare tuum secundum eloquium tuum.
⁴²Et respondebo exprobrantibus mihi verbum,
quia speravi in sermonibus tuis.
⁴³Et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque,
quia in judiciis tuis supersperavi.
⁴⁴Et custodiam legem tuam semper, in saeculum et in saeculum saeculi.
⁴⁵Et ambulabam in latitudine, quia mandata tua exquisivi.
⁴⁶Et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum,
et non confundebar.
⁴⁷Et meditabar in mandatis tuis, quae dilexi.
⁴⁸Et levavi manus meas ad mandata tua, quae dilexi,
et exercebar in justificationibus tuis.

ZAIN

⁴⁹Memor esto verbi tui servo tuo, in quo mihi spem dedisti.
⁵⁰Haec me consolata est in humilitate mea,
quia eloquium tuum vivificavit me.
⁵¹Superbi inique agebant usquequaque,
a lege autem tua non declinavi.

VAU

⁴¹I dōšla je nādā me samaritānščina tvojā, Gōspodāru;
šalvānje tvojè naprama besīdēnju tvojěmu.
⁴²I olgovorit ću nīman ča mē kārādu besīdōn,
jerbo san se ūfa u govorenja tvojā.
⁴³I ne odnēs iz jūst mojīh besīdu ol prāva nīkadāre, jerbo san se u arbitracijūnē tvojè ūfa dabi ūfa.
⁴⁴I čūvāt ću rēgulu tvojū vāvīk, u vīke i po svē vīke vikōv.
⁴⁵I hodī san po trzī,
jerbo san befēle tvojè iščā.
⁴⁶I prāvjà san obo teštimonijāncān tvojīman prida līcōn ol krājīh, i nīsān se zarūžī.
⁴⁷I pensā san obo befēliman tvojīman, ča sān jih jūbī.
⁴⁸I poldīga san rūke mojè ki befēliman tvojīman, ča sān jih jūbī,
i divertī san se u poščēnjīman tvojīman.

ZAJIN

⁴⁹Spomēn se ol besīde tvojè šērvī tvojěmu,
u kōn si bī dā ūfānje mēni.
⁵⁰Vā me je utīšīla u injorānci mojōn,
jerbo je besīdēnje tvojè olžīvīlo mēne.
⁵¹Nī šupērbi mi nepoščēnja činīdū u svū šesnājest.

⁵²Memor fui iudiciorum tuorum a
saeculo, Domine,
et consolatus sum.
⁵³Defectio tenuit me,
pro peccatoribus derelinquentibus
legem tuam.
⁵⁴Cantabiles mihi erant
justificationes tuae
in loco peregrinationis meae.
⁵⁵Memor fui nocte nominis tui,
Domine,
et custodivi legem tuam.
⁵⁶Haec facta est mihi,
quia justificationes tuas exquisivi.

HETH

⁵⁷Portio mea, Domine,
dixi custodire legem tuam.
⁵⁸Deprecatus sum faciem tuam
in toto corde meo; miserere mei
secundum eloquium tuum.
⁵⁹Cogitavi vias meas,
et converti pedes meos in
testimonia tua.
⁶⁰Paratus sum, et non sum turbatus,
ut custodiam mandata tua.
⁶¹Funes peccatorum circumplexi
sunt me,
et legem tuam non sum oblitus.
⁶²Media nocte surgebam ad
confitendum tibi,
super iudicia justificationis tuae.
⁶³Particeps ego sum omnium
timentium te,
et custodientium mandata tua.

ma ol rëgule tvoje nísân se reterã.
⁵²Spomìnjã san se ol arbitracijũnih
tvojih ol víka, Gõspodãru, i utiši
san se.
⁵³Skarsãnje ćapãlo je mène,
zarad gríšnikõv ćã obandunãjedu
rëgulu tvoju.
⁵⁴Kantavajũca bila su mèni poščẽnja
tvoja u místu ol vijãja mojega.
⁵⁵Spomìnjã san se õbnõć ìmena
tvojege, Gõspodãru,
i ćuvã san rëgulu tvoju.
⁵⁶Võ je ućinjẽno mèni,
jerbo san poščẽnja tvoja išćã.

HET

⁵⁷Dil si mõj, Gõspodãru,
rèkã san da ću ćuvãt rëgulu tvoju.
⁵⁸Pomolì san se prid lícõn tvojin su
ćilìn srćcon mojìn; pomiluj mène
naprama besìdẽnju tvojemu.
⁵⁹Pensã san obo progadũriman
mojiman, i obrćã san nõge mojẽ na
teštimonijãnce tvoje.
⁶⁰Parićãn san, i nísân izneblušẽn,
kakõ bi ćuvã befẽle tvoje.
⁶¹Konopì ol gríšnikõv zapasãli su
mène,
ma jã rëgulu tvoju nísân zaudõbi.
⁶²Kolo põ nõca ustãvã san se za
ispovĩdãt tẽbe, nada arbitracijũnõn
ol poščẽnja tvojege.
⁶³Participãnat san jã ol svih nih ćã
sẽ bojĩdũ tẽbe,
i kì ćuvãdu befẽle tvoje.

⁶⁴Misericordia tua, Domine, plena
est terra; justificationes tuas doce
me.

TETH

⁶⁵Bonitatem fecisti cum servo tuo,
Domine,
secundum verbum tuum.

⁶⁶Bonitatem, et disciplinam, et
scientiam doce me,
quia mandatis tuis credidi.

⁶⁷Priusquam humiliarer ego deliqui,
propterea eloquium tuum custodivi.

⁶⁸Bonus es tu, et in bonitate tua
doce me justificationes tuas.

⁶⁹Multiplicata est super me iniquitas
superborum;
ego autem in toto corde meo
scrutabor mandata tua.

⁷⁰Coagulatum est sicut lac cor
eorum;
ego vero legem tuam meditatus
sum.

⁷¹Bonum mihi quia humiliasti me
ut discam justificationes tuas.

⁷²Bonum mihi lex oris tui,
super millia auri et argenti.

JOD

⁷³Manus tuae fecerunt me, et
plasmaverunt me;
da mihi intellectum, et discam
mandata tua.

⁷⁴Qui timent te videbunt me et

⁶⁴Samaritânšćine tvoje, Gõspodāru,
punà je zemjā;
obo pošćenju tvojemu adukāj me.

TET

⁶⁵Dobrēga si učinì šěvi tvojen,
Gõspodāru,
naprama besìdi tvojon.

⁶⁶Dobrēga, i adukacijunā, i pāmēti
nauč me,
jerbo san befěliman tvojiman vřova.

⁶⁷Prin vengo san bi injorān sagrīši san,
zarad tēga san besidēnje tvoje bi čuvā.

⁶⁸Dõbar si ti, i u dobroti tvojon
adukāj me obo pošćenju tvojemu.

⁶⁹Uzmnožalo se je nada mēnon
nepošćenje ol niħ u oholiji;
jā sām su ciliñ sřcon mojīn privřeā
san befěle tvoje.

⁷⁰Inkordālo se je kakõ mlīkõ sřce
njihovo;
jā san, za rēc prāvo, obo rēguli
tvojon pensā.

⁷¹Dobrõ je mēni jerbo si injorā mēne,
da se adukān obo pošćenju tvojemu.

⁷²Dobrā je mēni rēgula ol jūst tvojih,
nada ijadān zlātīh i slebrīh.

JOD

⁷³Rūke su me tvoje učinile, i umīšile
su mēne;
dāj mi rāzum, i adukāt ću se obo
befěliman tvojiman.

⁷⁴Ni kī prēdādu pril tēbon vīdit ćedu

laetabuntur,
quia in verba tua supersperavi.
⁷⁵Cognovi, Domine, quia aequitas
judicia tua,
et in veritate tua humiliasti me.
⁷⁶Fiat misericordia tua ut consoletur
me,
secundum eloquium tuum servo
tuo.
⁷⁷Veniant mihi miseraciones tuae, et
vivam,
quia lex tua meditatio mea est.
⁷⁸Confundantur superbi, quia injuste
iniquitatem fecerunt in me;
ego autem exercebor in mandatis
tuis.
⁷⁹Convertantur mihi timentes te,
et qui noverunt testimonia tua.
⁸⁰Fiat cor meum immaculatum
in justificationibus tuis, ut non
confundar.

CAPH

⁸¹Defecit in salutare tuum anima
mea,
et in verbum tuum supersperavi.
⁸²Defecerunt oculi mei in eloquium
tuum,
dicentes: Quando consolaberis me?
⁸³Quia factus sum sicut uter in
pruina;
justificationes tuas non sum oblitus.
⁸⁴Quot sunt dies servi tui?

me i diletät ćedu se.
jerbo san se u besìde tvojeđ ùfa dabi
ùfa.
⁷⁵Nadazdrì san, Gõspodāru, kakõ su
poščēni arbitracijūnì tvoji,
i u prāvu tvojeđmu injorā si mēne.
⁷⁶Nekā buđe samaritānščina tvojađ da
me utìši,
naprama besìdēnju tvojeđn šēvi
tvojeđmu.
⁷⁷Nekā dõjde mēni pomilovānje
tvojeđ, i žìvìt ću,
jerbo rēgula tvojađ mojē je pensānje.
⁷⁸Zarūžili se nì šupērbi, jerbo
nepoščēno nepoščēnje ućinìli
su mēni; ja sām divertìt ću se u
befēliman tvojeđman.
⁷⁹Obrnūli se ki mēni nì ća sē bojìdū
tēbe,
i kì poznājedu teštìmonijānce tvojeđ.
⁸⁰Bìlo sřce mojē nemaćāno u
poščēnjìman tvojeđman, da se ne
zarūžìn.

KAF

⁸¹Skarsā je u šalvānju tvojeđmu ānim
mõj,
i u besìdu tvojeđ san se ùfa dabi ùfa.
⁸²Skarsāle su jõci mojē u
besìdenjìman tvojeđman,
prāvjàjūć: Kāl ćeš me utìšìt?
⁸³Jerbo san se ućinì koda mìh na
slānì;
poščēnje tvojeđ nìsān zaudõbi.
⁸⁴Kõko su dnēvi ol šērve tvojeđga?

quando facies de persequentibus me
judicium?

⁸⁵Narraverunt mihi iniqui
fabulationes,
sed non ut lex tua.

⁸⁶Omnia mandata tua veritas.
Inique persecuti sunt me, adjuva me.

⁸⁷Paulominus consummaverunt me
in terra;
ego autem non dereliqui mandata
tua.

⁸⁸Secundum misericordiam tuam
vivifica me,
et custodiam testimonia oris tui.

LAMED

⁸⁹In aeternum, Domine,
verbum tuum permanet in caelo.
⁹⁰In generationem et generationem
veritas tua;
fundasti terram, et permanet.
⁹¹Ordinatione tua perseverat dies,
quoniam omnia serviunt tibi.
⁹²Nisi quod lex tua meditatio mea
est,
tunc forte periissem in humilitate
mea.
⁹³In aeternum non obliviscar
justificationes tuas,
quia in ipsis vivificasti me.
⁹⁴Tuus sum ego; salvum me fac,
quoniam justificationes tuas
exquisivi.
⁹⁵Me exspectaverunt peccatores
ut perderent me, testimonia tua

Käl ćeš učinīt arbitracijūn nīman ča
mè lāškādu?

⁸⁵Prāvjadu mēni nī nepošćēni
glēnde, ma nē kakò i rēgula tvojà.

⁸⁶Svì su befēli tvoji ol prāva.
Nī nepošćēni lāškādu mēne, ajutāj
mi.

⁸⁷Mālo mājne skonsumāli su me na
zemji;
jā sām nīsān obandunā befēle tvoje.

⁸⁸Naprama samaritānšćini tvojoñ,
olživ mēne.
i čūvāt ću teštimonijāncu ol jūst
tvojiñ.

LAMED

⁸⁹Zānavīk, Gōspodāru,
bešida tvojà durā na nebesīman.
⁹⁰Ol kolina do kolina prāvo je tvoje;
fundamentā si zemju, i durā.
⁹¹Su zāpovīdi tvojoñ koltivā si dněv,
jerbo je svē šervīcij tēbi.
⁹²Jerbo da nī rēgula tvojà pensānje
mojē,
ondāc bi bīž bī pogīnu u injorānci
mojoñ.
⁹³Zānavīk nēcū zaudōbīt pošćēnje
tvoje,
jerbo si u njiiman sāmīman tī bī
olživi mēne.
⁹⁴Tvōj jesān jā, šalvānēga učin
mēne,
jerbo san pošćēnja tvojà iščā.
⁹⁵Iščekīvāli su me grīšnīci kakò bidu
deštrigāli mēne,

intellexi.

⁹⁶Omnis consummationis vidi
finem,
latum mandatum tuum nimis.

MEM

⁹⁷Quomodo dilexi legem tuam,
Domine!

Tota die meditatio mea est.

⁹⁸Super inimicos meos prudentem
me fecisti mandato tuo,
quia in aeternum mihi est.

⁹⁹Super omnes docentes me
intellexi,
quia testimonia tua meditatio mea
est.

¹⁰⁰Super senes intellexi,
quia mandata tua quaesivi.

¹⁰¹Ab omni via mala prohibui pedes
meos,
ut custodiam verba tua.

¹⁰²A judiciis tuis non declinavi,
quia tu legem posuisti mihi.

¹⁰³Quam dulcia faucibus meis
eloquia tua!

Super mel ori meo.

¹⁰⁴A mandatis tuis intellexi;
propterea odivi omnem viam
iniquitatis.

NUN

¹⁰⁵Lucerna pedibus meis verbum
tuum,

teštimonijânce san tvojë kapì.

⁹⁶Ol sväkêga skonsumāvânja vidi
san svřhu,
velë se raspečijedu befëli tvoji.

MEM

⁹⁷Kakò san jübì rëgulu tvoju,
Göspodäru!

Po väs dnëv pensânje je mojë.

⁹⁸Nada dušmaniman mojîman
pametnijîn si me učini su befëlon
tvojîn,

jerbo je òn zänavik su mënon.

⁹⁹Nada svîman ča sù me adukàli,
razumî san,
jerbo teštimonijânca tvojà pensânje
je mojë.

¹⁰⁰Nada nîman starovîtnîman razumî
san, jerbo san befële tvojë iščà.

¹⁰¹Ol sväkêga san zlêga progadurà
olvrätì nõge mojë,
kakò bi čuvà besìde tvojë.

¹⁰²Od arbitracijünih tvojih nîsân se
reterà, jerbo si ti rëgulu mëtnu mëni.

¹⁰³Kakò su slälka gūcānu mojëmu
besidënja tvojà!

Nada mëdon ol jūst tvojih.

¹⁰⁴Ol befëlih tvojih razumî san;
zarad tëga nenādīvi san svāki
progadūr ol nepoščënja.

NUN

¹⁰⁵Ferāl je nogān mojîman besīda
tvojà,

et lumen semitis meis.

¹⁰⁶Juravi et statui

custodire judicia justitiæ tuæ.

¹⁰⁷Humiliatus sum usquequaque,

Domine;

vivifica me secundum verbum
tuum.

¹⁰⁸Voluntaria oris mei beneplacita
fac, Domine,

et judicia tua doce me.

¹⁰⁹Anima mea in manibus meis
semper,

et legem tuam non sum oblitus.

¹¹⁰Posuerunt peccatores laqueum
mihi,

et de mandatis tuis non erravi.

¹¹¹Haereditate acquisivi testimonia
tua in aeternum,

quia exsultatio cordis mei sunt.

¹¹²Inclinavi cor meum ad faciendas
justificationes tuas,
in aeternum, propter retributionem.

SAMECH

¹¹³Iniquos odio habui,
et legem tuam dilexi.

¹¹⁴Adjutor et susceptor meus es tu,
et in verbum tuum supersperavi.

¹¹⁵Declinate a me, maligni,
et scrutabor mandata Dei mei.

¹¹⁶Suscipe me secundum eloquium
tuum, et vivam,
et non confundas me ab
expectatione mea.

¹¹⁷Adjuva me, et salvus ero,

i luminažitãd puřiciman mojĩman.

¹⁰⁶Zakũnũ san se i mètnu

kaĉũ ću ĉũvãt arbitracijũnẽ ol
pořĉẽnja tvojęga.

¹⁰⁷Injorãn san u svũ řesnãjest,
Gõspodãru;

olřiv me naprama besĩdi tvojøũ.

¹⁰⁸Hotĩnja ol jũst mojĩh u
dobrovõjnõst uĉĩn, Gõspodãru,
i obo arbitracijũnĩman tvojøĩman
adukãj mẽne.

¹⁰⁹ãnim mõj u rukãn je mojĩman
vãvĩk,

i řegulu tvojøũ nĩsãn zaudõbi.

¹¹⁰Zãpẽli su grĩřnĩci trãpulu mẽni,
i ol befẽlih tvojøĩh nĩsãn zabasã.

¹¹¹Su bãřĉinõn san stẽka
teřtimonijãnce tvoję zãnavĩk,
jerbo su řãdovãnje řĩcu mojẽmu.

¹¹²Prĩgnũ san řĩce mojẽ za ĉĩnit
pořĉẽnja tvoję,
zãnavĩk, zarãd dobĩce.

SAMEK

¹¹³Nẽ nẽpořĉene san nenãvĩdi,
a řegulu san tvojøũ jũbi.

¹¹⁴Ajutãnat i primĩtej mõj jẽs tĩ,
i u besĩdu san se tvojøũ ũfa dabi ũfa.

¹¹⁵Reterãjte se ol mẽne, zli,
i privřĉãt ću befẽle ol Bõga mojjęga.

¹¹⁶Vazmĩ me naprama besĩdẽnju
tvojøemu, i řivĩt ću,
i nemõj zarũžit mẽne u obazĩrãnju
mojøemu.

¹¹⁷Pomõz me, i řãlvãn ću bĩt,

et meditabor in justificationibus tuis
semper.

¹¹⁸Sprevisti omnes discedentes a
judiciis tuis,
quia injusta cogitatio eorum.

¹¹⁹Praevaricantes reputavi omnes
peccatores terrae;
ideo dilexi testimonia tua.

¹²⁰Confige timore tuo carnes meas;
a judiciis enim tuis timui.

AIN

¹²¹Feci iudicium et justitiam,
non tradas me calumniantibus me.

¹²²Suscipe servum tuum in bonum;
non calumnientur me superbi.

¹²³Oculi mei defecerunt in salutare
tuum,
et in eloquium justitiae tuae.

¹²⁴Fac cum servo tuo secundum
misericordiam tuam,
et justificationes tuas doce me.

¹²⁵Servus tuus sum ego, da mihi
intellectum,
ut sciam testimonia tua.

¹²⁶Tempus faciendi, Domine;
dissipaverunt legem tuam.

¹²⁷Ideo dilexi mandata tua
super aurum et topazion.

¹²⁸Propterea ad omnia mandata tua
dirigebar;
omnem viam iniquam odio habui.

i pensät ću obo pošćenĵiman
tvojĵiman vāvĵik.

¹¹⁸Pokārâ si svě kĵ se lontunâjedu ol
arbitracijünĵih tvojĵih,
jerbo je nepošćen pensĵr nĵihōv.

¹¹⁹Držâ san za imbrojüně svě
grĵšnike ol zemĵe;
zarad česa san jübĵ teštimonijânce tvoĵe.

¹²⁰Probòd su pĵpōn tvoĵōn mĵsa mojâ;
jerbo san jemâ pĵpe prida
arbitracijünĵiman tvojĵiman.

AJIN

¹²¹Ućinĵi san arbitracijün i pošćenĵe,
nemōj me pridät nĵiman čâ
petegulâdu mĵene.

¹²²Vazmĵi šĵervu tvoĵĵega u dobrō;
ne petegulâli mĵene nĵ šupĵerbi.

¹²³Jōći mojĵ skarsâle su u šalvânju
tvoĵĵemu,
i u besĵdĵenju ol pošćĵenja tvoĵĵega.

¹²⁴Ućĵn se šĵervon tvoĵĵin naprama
samaritânšćĵini tvoĵōn,
i obo pošćĵenju tvoĵĵemu adukâj
mĵene.

¹²⁵Šĵerva tvōj jâ san, dâj mĵeni pâmĵt,
da znân teštimonijânce tvoĵe.

¹²⁶U vrĵime ol činĵĵenja, Gōspodâru,
rastrkâli su rĵegulu tvoĵĵu.

¹²⁷Zarad česa san jübĵ befĵle tvoĵe
nada zlâton i drâĵĵin kamĵnjen.

¹²⁸Zarad tĵega san se ki svâkĵn
tvoĵĵen befĵelu uprâvjâ;
svâki progadŵr ol nepošćĵenja jâ san
nenâvĵidi.

PHE

¹²⁹Mirabilia testimonia tua,
ideo scrutata est ea anima mea.
¹³⁰Declaratio sermonum tuorum
illuminat,
et intellectum dat parvulis.
¹³¹Os meum aperui, et attraxi
spiritum,
quia mandata tua desiderabam
¹³²Aspice in me, et miserere mei,
secundum iudicium diligentium
nomen tuum.
¹³³Gressus meos dirige secundum
eloquium tuum,
et non dominetur mei omnis
injustitia.
¹³⁴Redime me a calumniis
hominum,
ut custodiam mandata tua.
¹³⁵Faciem tuam illumina super
servum tuum,
et doce me justificationes tuas.
¹³⁶Exitus aquarum deduxerunt oculi
mei,
quia non custodierunt legem tuam.

SADE

¹³⁷Justus es, Domine,
et rectum iudicium tuum.
¹³⁸Mandasti justitiam testimonia tua
et veritatem tuam nimis.
¹³⁹Tabescere me fecit zelus meus,
quia obliti sunt verba tua inimici mei.

PE

¹²⁹Mirakulôžaste su teštimonijânce
tvojê,
zarad čësa jih je privrëca ànim mōj.
¹³⁰Špjegacijün ol govorënjih tvojih
iluminâje,
i rãzum dãje mãlahnĩman.
¹³¹Jũsta mojã otvorĩ san, i potëgã
san ànim,
jerbo san befële tvojë želi.
¹³²Poglëdãj nã me, i pomĩlũj mẽne,
naprama arbitracijünũ ol nĩh čã
jũbĩdu ìme tvojë.
¹³³Krãke mojë uprãv naprama
besĩdënjũ tvojëmu,
i ne gospodãrĩlo nada mẽnon
nĩkakovo nepošćënje.
¹³⁴Olkũp me ol petegũlih
čovičãnskĩh,
kakõ bi čũvã befële tvojë.
¹³⁵Lĩcõn tvojĩn iluminacijün bãd
nada šërvõn tvojĩn,
i adukãj me obo pošćënjũ tvojëmu.
¹³⁶Pišćĩne ol võd uprãvĩle su jõči
mojë,
jerbo nĩsũ čũvãle rëgulu tvojũ.

SADE

¹³⁷Pošćën si, Gõspodãru,
i arbitracijün je tvõj ol prãva.
¹³⁸Narëdĩ si pošćënje ol teštimonijãnce
tvojë i velë prãva tvojëga.
¹³⁹U isagnjĩčë me grë ućĩnĩt jũbãv
mojã,

¹⁴⁰Ignitum eloquium tuum
vehementer,
et servus tuus dilexit illud.
¹⁴¹Adolescentulus sum ego et
contemptus;
justificationes tuas non sum oblitus.
¹⁴²Justitia tua, justitia in aeternum,
et lex tua veritas.
¹⁴³Tribulatio et angustia invenerunt
me;
mandata tua meditatio mea est.
¹⁴⁴AEquitas testimonia tua in
aeternum;
intellectum da mihi, et vivam.

COPH

¹⁴⁵Clamavi in toto corde meo:
exaudi me, Domine;
justificationes tuas requiram.
¹⁴⁶Clamavi ad te; salvum me fac,
ut custodiam mandata tua.
¹⁴⁷Praeveni in maturitate, et
clamavi,
quia in verba tua supersperavi.
¹⁴⁸Praevenerunt oculi mei ad te
diluculo,
ut meditarer eloquia tua.
¹⁴⁹Vocem meam audi secundum
misericordiam tuam, Domine,
et secundum iudicium tuum vivifica
me.
¹⁵⁰Appropinquaverunt persequentes
me iniquitati,
a lege autem tua longe facti sunt.

jerbo su zaudòbili besìdu tvoju
dušmani mojì.
¹⁴⁰Velè je ognjèno besìdènje tvoje,
i šèrva tvòj jùbì je njèga.
¹⁴¹Momčujàk san jà i nenàvìdìdu
mène.
poščènje tvoje nìsàn zaudòbi
¹⁴²Poščènje tvoje, poščènje je zànavìk,
i règula je tvojà ol pràva.
¹⁴³Dešperacijùn i gorčik àpapàli su
mène;
befèli tvoji pensànje su mojè.
¹⁴⁴Poščènje ol teštimonijànce tvoje
je zànavìk;
ràzum dáj mèni, i žìvìt ću.

KOF

¹⁴⁵Vapì san su svìn sècon mojìn:
udovòj mi, Gòspodàru;
poščènje ću tvoje išćàt.
¹⁴⁶Vapì san ki tèbi; šalvànìn me učìn,
kakò bi ćuvà befèle tvoje.
¹⁴⁷Pritèkà san rasvanùcè, i vapì san,
jerbo san se u besìde tvoje ùfa dabi
ùfa.
¹⁴⁸Pritèkle su jòci mojè ki tèbi dòc
nàvrìme,
kakò bi pensà obo besìdènjiman
tvojìman.
¹⁴⁹Glàs mój poslùšaj naprama
samaritànšćini tvojoñ, Gòspodàru,
i naprama arbitracijùnù tvojemu
olžìv mène.
¹⁵⁰Kuštàli su se ki nepoščènju
laskadūrì mojì,

¹⁵¹Prope es tu, Domine,
et omnes viae tuae veritas.
¹⁵²Initio cognovi de testimoniis tuis,
quia in aeternum fundasti ea.

RES

¹⁵³Vide humilitatem meam, et eripe
me,
quia legem tuam non sum oblitus.
¹⁵⁴Judica iudicium meum, et redime
me,
propter eloquium tuum vivifica me.
¹⁵⁵Longe a peccatoribus salus,
quia justificationes tuas non
exquisierunt.
¹⁵⁶Misericordiae tuae multae,
Domine;
secundum iudicium tuum vivifica
me.
¹⁵⁷Multi qui persequuntur me, et
tribulant me;
a testimoniis tuis non declinavi.
¹⁵⁸Vidi praevaricantes et
tabescebam,
quia eloquia tua non custodierunt.
¹⁵⁹Vide quoniam mandata tua dilexi,
Domine;
in misericordia tua vivifica me.
¹⁶⁰Principium verborum tuorum
veritas;
in aeternum omnia iudicia justitiae
tuae.

ol sáme rëgule tvojë lontunâman
su se učinili.

¹⁵¹Bližù si ti, Gõspodãru,
i svì su progaduri tvojì ol prãva.
¹⁵²U počelù nadazdrì san iž
teštimonijãnce tvojë,
kakò si jih fundamentã zãnavik.

REŠ

¹⁵³Vij injorãncu mojù, i škapulãj
mëne,
jerbo rëgulu tvojù nìsân zaudõbi.
¹⁵⁴Arbitrãj arbitracijun mëni, i olkùp
mëne,
zarad besidënja tvojëga olživ mëne.
¹⁵⁵Lontunãno je ol grìšnikõv
šalvãnje,
jerbo pošćenje tvojë nìsù išçalì.
¹⁵⁶Velëti je samaritãnšcin tvojih,
Gõspodãru;
naprama arbitracijunù tvojëmu
olživ mëne.
¹⁵⁷Velëti je njih ça më lãskãdu, i
dešperãdu mëne;
ol teštimonijãncih tvojih nìsân
zabasã.
¹⁵⁸Upãnã san nè çã imbrojãdu i
isagnji san,
jerbo besidënja tvojã nìsù çuvãli.
¹⁵⁹Vij kakò san befële tvojë jübì,
Gõspodãru;
u samaritãnšcini tvojõn olživ mëne.
¹⁶⁰Počelò ol besid tvojih je ol prãva;
svì su arbitracijunì ol pošćenja
tvojëga zãnavik.

SIN

¹⁶¹Principes persecuti sunt me
gratis,
et a verbis tuis formidavit cor
meum.

¹⁶²Laetabor ego super eloquia tua,
sicut qui invenit spolia multa.

¹⁶³Iniquitatem odio habui, et
abominatus sum,
legem autem tuam dilexi.

¹⁶⁴Septies in die laudem dixi tibi,
super judicia justitiae tuae.

¹⁶⁵Pax multa diligentibus legem
tuam,
et non est illis scandalum.

¹⁶⁶Exspectabam salutare tuum,
Domine,
et mandata tua dilexi.

¹⁶⁷Custodivit anima mea testimonia
tua,
et dilexit ea vehementer.

¹⁶⁸Servavi mandata tua et testimonia
tua,
quia omnes viae meae in conspectu
tuo.

TAU

¹⁶⁹Appropinquet deprecatio mea in
conspectu tuo, Domine;
juxta eloquium tuum da mihi
intellectum.

¹⁷⁰Intret postulatio mea in conspectu

ŠIN

¹⁶¹Glavāri lāskāli su me zāništa,
i ol besid tvojih usprpalo se je srce
moje.

¹⁶²Diletat ću se nada besidenjiman
tvojiman,

kakò ni ki najde vele lupescine.

¹⁶³Nepošćenje san nenāvidi, i
ogadilo mi se,
regulu samu tvojū jūbi san.

¹⁶⁴Sedan puťih na dněv fālě san reka
tebi,

nada arbitracijunon ol pošćenjih
tvojih.

¹⁶⁵Paćifik veli niman ča jūbīdu
regulu tvojū,
i nima njiman skāndala.

¹⁶⁶Iščekivā san šalvānje tvojě,
Gospodaru,
i befěle san tvojě jūbi.

¹⁶⁷Čuvā je ānim mōj teštimonijāncu
tvojū,
i jūbila jih je velě.

¹⁶⁸Hrāni san befěle tvojě i
teštimonijānce tvojě,
jerbo su svi progaduri moji prida
obrāzōn tvojih.

TAU

¹⁶⁹Nekā prijde prida obrāz tvōj
pomoljēnje mojě Gospodaru;
po besidenju tvojemu daj meni
pāmēti.

¹⁷⁰Nekā ulize moljēnje mojě prid

tuo,
secundum eloquium tuum eripe me.
¹⁷¹Eructabunt labia mea hymnum,
cum docueris me justificationes
tuas.
¹⁷²Pronuntiabit lingua mea eloquium
tuum,
quia omnia mandata tua aequitas.
¹⁷³Fiat manus tua ut salvet me,
quoniam mandata tua elegi.
¹⁷⁴Concupivi salutare tuum,
Domine,
et lex tua meditatio mea est.
¹⁷⁵Vivet anima mea, et laudabit te,
et judicia tua adjuvabunt me.
¹⁷⁶Erravi sicut ovis quae periit;
quaere servum tuum, quia mandata
tua non sum oblitus.

obrâz tvôj,
naprama besîdênju tvojëmu
škapulâj mëne.
¹⁷¹Izriġât ćedu pëšnje mojè hîman,
kal me bûdeš adukât obo pošćênju
tvojëmu.
¹⁷²Navîšćât će jazîk mōj besîdênje
tvojë,
jerbo su svî befëli tvoji pošćëni.
¹⁷³Nekâ rûkâ tvojà šalvâ mëne,
jerbo san befële tvojë prôbra.
¹⁷⁴Jëmân hotînja za šalvânje tvojë,
Göspodâru,
i rëgula tvojà pensânje je mojè.
¹⁷⁵Nekâ žîvè ànim mōj, i nekâ te
fâli,
i arbitracijūnî tvoji bit ćedu mi
nâpomôć.
¹⁷⁶Lûtâ san kakò ôvca izgûbjena;
išćî šêrvu tvojëga,
jerbo befële tvojë nîsân zaudôbi.

GLOSARIJ

U ovom glosariju donesena su samo ona značenja pojedinih riječi iz idioma organskoga govora Selaca na Braču u kojima se dotične pojavljuju u ovoj knjizi

Kratice:

adj. – pridjev; **adv.** – prilog; **augm.** – augmentativ, uvećanica; **conj.** – veznik; **dem.** – deminutiv, umanjenica; **excl.** – eksklamacija, uzvik; **f.** – ženski rod, femininum; **impf.** – imperfektivni, nesvršeni glagol; **m.** – muški rod, maskulinum; **n.** – srednji rod, neutrum; **num.** – broj; **pf.** – perfektivni,

svršeni glagol; **pl. tant.** – pluralia tantum; **praepos.** – prijedlog; **uzr.** – uzrečica; **v.** – vidi.

A

adukàt, -ân impf. – podučavati, učiti.
ajutànat, -ânta m. – pomoćnik, pomagač.
ajutàt, -ân pf. – biti na pripomoć, pomoći.
ànim, -a m. – duša, duh.
arbitracijùn, -ūnà m. – suđenje.

B

bāšćinstvo, -a n. – nasljedstvo, baština.
befêl, -èla m. – zapovijed, naredba.
besidênje, -a n. – govorenje, pričanje.
besidît, -în impf. – govoriti, pričati.
břž, adv. – možda.

Č

čà, pron. – što.

Ć

ćapàt, -ân pf. – uhvatiti, uloviti; 2. dostignuti, stići.

D

diletàt se, -ân impf. – veseliti se, radovati se.
divertívāt se, -îjen impf. – veseliti se, radovati se.
dnèv, -a m. – dan.
dobïća, -e f. – plaća.
duràt, -ân impf. – trajati.
düşmanin, -a m. – neprijatelj.

E

èvoga, excl. – evo.

F

fālīt, fālīn impf. – davati pohvalu, hvaliti.

faštīdij, -a m. – smetnja, tegoba, mučenje.

fundamentāt, -ân pf. – postaviti temelje, utemeljiti.

fundāt, -ân pf. – baciti u dubinu.

G

glavār, -ārà m. – namjesnik.

glēnda, -e f. – dogodovština, legenda, priča, bajka.

gorčik, -īkà m. – gorčina, tjeskoba.

Gospodār, -ārà m. – Gospodin (Bog).

grēn – prvo lice prezenta glagola kretanja.

gūcân, -àna m. – jednjak.

H

hoťnje, -a n. – želja, htijenje.

hrānīt, -ānīn impf. – spremi, pohraniti.

hūpīt, hūpīn impf. – težiti za nečim, željeti, žudjeti, hlepiti, čeznuti.

I

ilumināt, -ân pf. – obasuti svjetlošću, osvjetliti.

imbroyāvāt, -ân impf. – obmanjivati, varati, spletkariti.

ingordīja, -e f. – pohlepa.

inkordāt se, -ân pf. – zgrušati se, stvrdnuti se.

injacijūn, -ūnà m. – zanemarivanje, ignoriranje. Isto i **injacāna**.

injacāna, -e f. – v. **injacijūn**.

isagnjīcē, -à n. – raspadanje, tuljenje, trulež.

isagnjīt, -âgnjen pf. – raspasti se, istruliti.

iščät, išćen impf. – tražiti, iskati.
izneblüšën, -ena -eno adj. – koji je izluđen, zburjen.
izriġät, -ān pf. – pobljuvati se, povratiti.

J

jërbo, conj. – jer.
jòko, -a n. – organ vida, oko.
jūsta, jūst (jūstjūh i jūstīh) pl. tant. – usta.

K

kantät, -ān impf. – pjevati.
kapit, -īn (-ijen) impf. – razumjeti, shvatiti.
kāpo, -ota m. – predvodnik, šef.
koliño, -a n. – obiteljska loza, pokoljenje, rod.
kòlo, adv. – oko, otprilike, približno.
koltivät, -ān impf. – ne popuštati, ustrajavati.
kôntra, adv. – tako da je suprotno, protivno.
košiderät, -ān impf. – razmatrati, promišljati.
krāj, -ājā m. – kralj.
kuštät se, -ān pf. – približiti se, priljubiti se.

L

laskadūr, -ūrā m. – onaj koji progoni, progonitelj.
lāskät, lāskān impf. – protjerivati, tjerati.
lontunät se, -ān pf. – udaljiti se, odmaknuti se.
luminažitād, -i f. – svjetlost.
lūpēščina, -e f. – lopovluk, krađa.

M

makānca, -e f. – nedostatak, pomanjkanje.
mètnūt, mètnen pf. – staviti; 2. postaviti na položaj, inaugurirati.
mīh, -a m. – mijeh, mješina.

mirâkul, -a m. – čudo.
mirakulôžast, -a -o adj. – čudesan.
momčūjâk, -ūjka m. dem. – mlad momak, momčić.

N

nada, praepos. – iznad, nad.
nadazdrit, -ijen pf. – shvatiti, pojmiti.
nâpomôć, adv. – tako da je od pomoći.
nâprama, praepos. – prema, ka, k.
nebesà, nebēs pl. tant. – nebo, nebesa.
nemaćân, -ânâ -ânò adj. – koji je čist, neokaljan.
nenâvidit, -in impf. – mrziti, prezirati.
nepošćenje, -a n. – nepoštenje, nepravda.
nîkadâre, adv. – nikad.

O

obandunât, -ân pf. – ostaviti, napustiti.
obazirât se, -en impf. – očekivati, priželjkivati.
obilânca, -e f. – obilatost, obilje.
ôbnôć, adv. – tako da se odvija preko noći, noću.
obznânit, -in pf. – objaviti, navijestiti.
odrebatit, -ijen (-âtin) pf. – odbaciti, odbiti.
ogâdit, -in pf. – uvrijediti, izvrijedati, poniziti; 2. ukoriti, prekoriti, kritizirati.
oholija, -e f. – oholost.
olkūpit, -ūpīn pf. – otkupiti, spasiti (o grijehu).
ondâc, adv. – onda, tada.
özūb, -a m. – mržnja, pakost.

P

paćifik, -a m. – spokoj, mir.
pânât, pânân impf. – kriomice gledati, vrebat, ćiriti.
pariçât, -ân pf. – pripremiti, spremati.

partiçipànat, -ànta m. – sudionik.
pensàt, -ân impf. – misliti, razmišljati.
perfin, adv. – ipak, pak.
pěšnja, -e f. – usna.
petegūl, -ūlà m. – čovjek koji ogovara, klevetnik.
petegulàt, -ân impf. – ogovarati, klevetati.
piščina, -e f. – izvor, vrutak, vrelo.
poçelò, -à n. – početak.
pokāràt, -āren pf. – dati kritiku, opomenuti, pokuditi.
poldignūt se, -en pf. – podignuti se, dići se.
pomoljēnje, -a n. – moljenje, molitva.
potēgnūt, -ēgnen pf. – povući, privući; 2. pogoditi, udariti.
prāvjàt, -āvjān impf. – govoriti, pričati.
pràvo, -a n. – istina.
praznoćà, -ē f. – ispraznost, praznina.
primitej, -a m. – onaj koji prima ili prihvaća, primatelj.
priteć, -eçèn pf. – imati viška, preteći; 2. prijeći, preteći.
proberēn, -ēna -ēno adj. – koji je izabran, probran.
progadūr, -ūrà m. – staza između dviju suhozidina, prolaz; 2. put, staza.
přpa, -e f. – strah.
pūk, -a m. – narod.

R

raspěçit, -ěçin pf. – rastegnuti, raširiti.
rasvanūcē, -à n. – osvit zore, rano jutro.
rēgula, -e f. – zakon; 2. pravilo.
reteràt se, -ân pf. – odmaknuti se, odalečiti se.
rūgò, -à n. – sramota.

S

sàlam, sálma m. – psalam.
samaritānščina, -e f. – milosrđe, samilost.
skarsàt, -ân pf. – nestati, iščeznuti.
skonsumàt se, -ân pf. – iznerediti se, pomutiti se, smutiti se.

skonsumāvânje, -a n. – stanje izneredenja, smućenje.
slálki, -a -o adj. – koji je zaslađen, sladak.
slànà, -ě f. – smrznuta jutarnja rosa, inje.
spomìnjāt se, -en impf. – sjećati se.
svr̃ha, -e f. – svršetak, kraj.

Š

šalvânje, -a n. – spasenje, oslobađanje.
šêrva, -e f. i m. – sluga.
šervícij, -a m. – služenje, služba, posluga.
šesnàjest, num. – šesnaest.
škapulàt, -ân pf. – spasiti, osloboditi.
šupèrab, -êrba -êrbo adj. – koji je ohol, umišljen, nadmen; 2. koji je ponosan, stamen.
šušpetàt, -ân impf. – biti sumnjičav, sumnjati.

T

teštimonijânca, -e f. – svjedočanstvo.
trâpula, -e f. – zamka, stupica.
trzà, -ě f. – čistina, pustopoljina; 2. pustinja.

U

udovòjīt, -īn pf. – izići u susret, udovoljiti; 2. poslušati molbu, uslišiti.
ũfāt se, -ān impf. – nadati se.
upānāt, -ānān pf. – ugledati, zapaziti.
uprāvīt, -īn pf. – dati smjer, usmjeriti, uputiti.
uspr̃pāt se, -ān pf. – prestrašiti se, uplašiti se.
ustāt se, -nen pf. – podignuti se, dignuti se, ustati.
uzmnožāt se, -ân pf. – umnožiti se, razmnožiti se.

V

vapīt, -ļjen impf. – zazivati, vapiti.

vàs, svà svò adj. – koji je cijeli, sav.
vàvik, adv. – uvijek.
vazěst, vâzmen pf. – uzesti, uzeti.
velè, adv. – v. **velèti**.
vèngo, conj. – nego.
vijáj, -àja m. – putovanje.
vík, -a m. – stoljeće, vijek.

Z

zabasàt, -ân pf. – pogriješiti put, zalutati, zastraniti.
zadrīmjàt, -ĩmjn pf. – usnuti, zaspati.
zakūnùt se, -en pf. – dati prisegu, zakleti se.
zànavík, adv. – zauvijek, zavazda.
zapasàt, -ân pf. – obaviti, zaokružiti, opasati.
zarad čěsa, adv. – iz kog razloga, zbog čega, zašto.
zàrad, praepos. – zbog.
zarūžīt se, -ũžĩn pf. – postidjeti se, zasramiti se.
zaudobīt, -òbĩn pf. – zaboraviti.